

PROGRAM COPERNICUS A AKTIVITY NÁRODNÍHO SEKRETARIÁTU GEO/COPERNICUS

Program Copernicus

Program Copernicus je program Evropské unie pro pozorování a monitorování Země. Jeho prostřednictvím jsou díky rozmanitým technologiím – od družic až po pozemní měřicí systémy – získávány informace o stavu životního prostředí. Získaná data jsou využita pro vytváření služeb programu Copernicus, které jsou zaměřeny na následující oblasti: monitorování území, atmosféry, mořského prostředí, klimatických změn, dále na krizové řízení a bezpečnost. Informace, produkty i služby, které program Copernicus nabízí, jsou volně dostupné a mají k nim **přímý, bezplatný a neomezený přístup** všichni uživatelé včetně široké veřejnosti.

Role Národního sekretariátu GEO/Copernicus

V České republice je program koordinován **Národním sekretariátem GEO/Copernicus**. Sekretariát je stálým koordinačním, iniciačním a poradním orgánem ministra životního prostředí a členů Sekretariátu pro oblast pozorování Země programu Evropské unie Copernicus a jeho partnerů, a zároveň mezinárodní iniciativy GEO (Skupina pro pozorování Země) a dalších souvisejících kosmických aktivit.

CENIA předsedá Národnímu sekretariátu GEO/Copernicus

Od 11. února 2020 začal platit nový statut Národního sekretariátu GEO/Copernicus. Hlavní novinkou v dokumentu je upravená struktura NSGC. Sekretariát je od února 2020 tvořen předsedou, místopředsedou, tajemníkem, řádnými a mimořádnými členy, případně hosty. Předsedou se stal Miroslav Havránek, ředitel CENIA, do role místopředsedkyně byla jmenována Jana Bašistová (CENIA) a do role tajemníka Nina Liberda (CENIA). **S Ninou jsme udělali krátký rozhovor, ve kterém se například dozvíte, jaká témata jsou na schůzích NSGC probírána, jaké jsou aktivity CENIA v této oblasti i jaké jsou plány pro rok 2021.**

*Družicový snímek: Kvetoucí tulipány na severu Nizozemska 22. 5. 2021
(European Union, Copernicus Sentinel-2 imagery)*

Nino, jakým způsobem NSGC pracuje a jak často se členové setkávají?

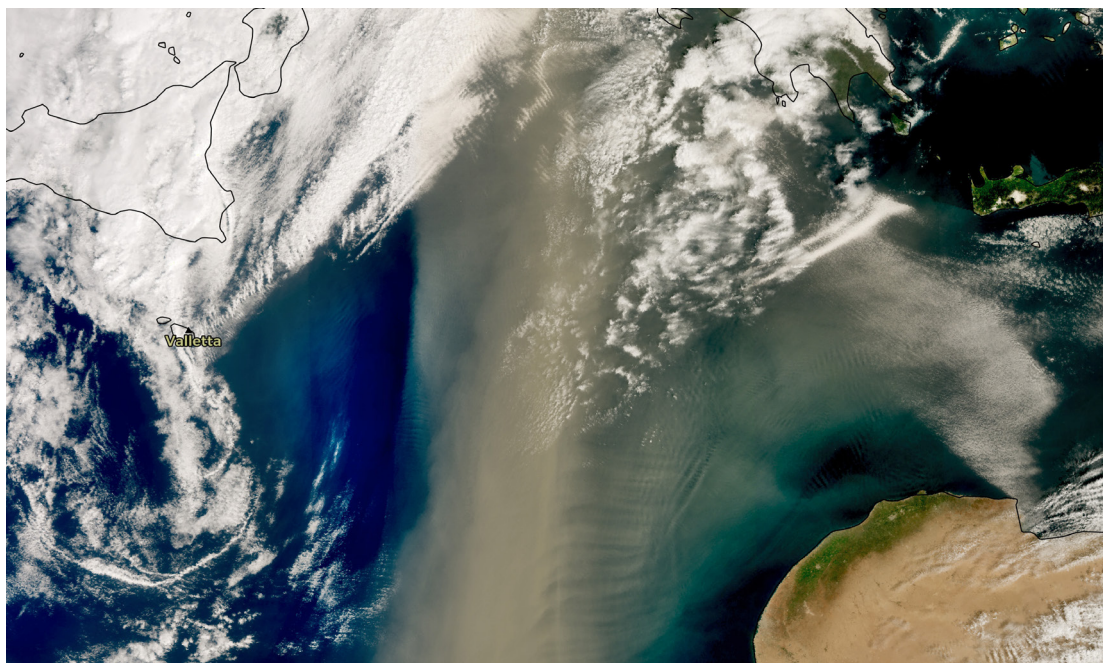
Řádní členové NSGC zasedají zpravidla jedenkrát za měsíc, kvartálně pak i s mimořádnými členy. Během schůzí jsou prezentovány nové projekty, publikace, akce a aktuality z jednotlivých resortů týkající se programu Copernicus a dálkového průzkumu Země. Členové mezi sebou sdílí nové informace, zkušenosti, odborné prezentace a jsou informováni o dění ve výborech Evropské komise Copernicus Committee a Copernicus User Forum. Od roku 2020 jsou zápisy ze všech schůzí veřejně přístupné na webových stránkách Copernicus v ČR. Uživatelé programu Copernicus a široká veřejnost tak mohou sledovat, jaká témata jsou na schůzích aktuálně probírána. V roce 2020 šlo například o tato témata:

- aktivity, projekty a činnosti jednotlivých resortů;
- covid-19 a program Copernicus – jak pandemie ovlivnila fungování služeb Copernicus a jak program Copernicus na pandemii reagoval;
- in-situ data (data z pozemních měření) – využití, dostupnost a případné možnosti jejich integrace;
- mezinárodní workshopy a akce Copernicus;
- aktuality týkající se kosmické komponenty programu Copernicus;
- projekt e-shape a tzv. indikátory zralosti.

Velkou událostí v roce 2020 a 2021 byla pandemie covidu-19. Jak ovlivnila práci a schůze NSGC?

Pandemie práci NSGC nijak nezbrzdila, ale bohužel se kvůli ní většina schůzí v roce 2020 a 2021 musela uskutečnit online formou. Konference České uživatelské fórum původně plánovaná na říjen 2020 však musela být kvůli špatné epidemiologické situaci odložena.

Družicový snímek: Saharský prach nad Středozemním mořem 22. 3. 2021
(European Union, Copernicus Sentinel-3 imagery)

Jak konkrétně je do NSGC zapojená CENIA?

CENIA zodpovídá prostřednictvím předsedy NSGC, kterým je ředitel CENIA, za plnění funkčnosti sekretariátu, koncepčně a metodicky řídí činnost sekretariátu a rozhoduje o jeho dlouhodobých cílech a směřování. Zástupci CENIA se účastní výborů EK (Copernicus Committee a Copernicus User Forum), připravují na tato

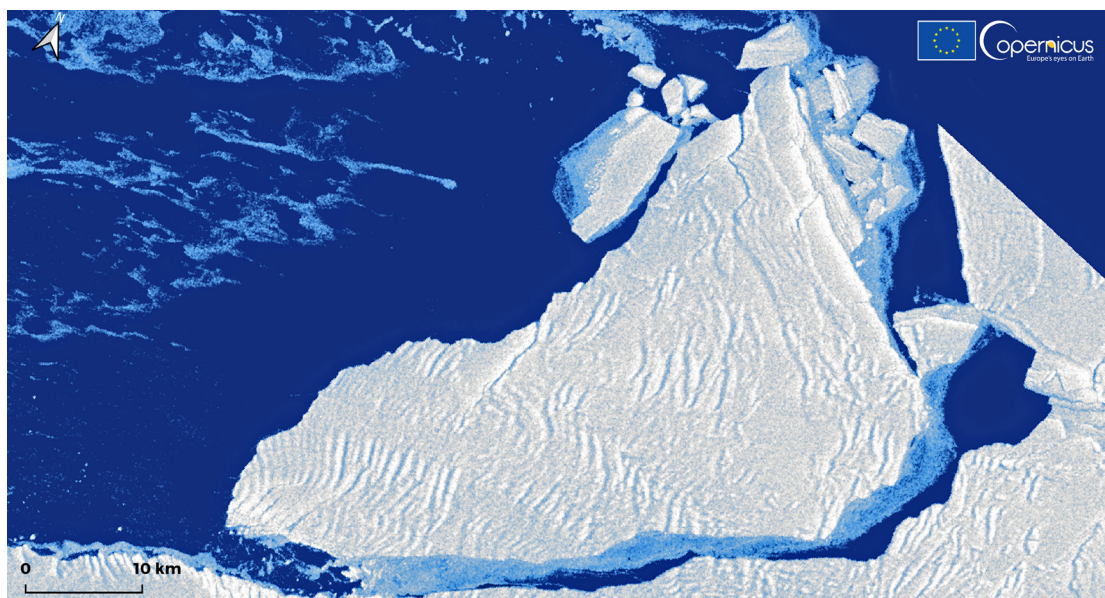
jednání instrukce, tvoří zprávy z jednání a informují členy NSGC a resortní koordinační radu MŽP o dění na těchto jednáních.

CENIA má na starost také webové stránky a celou komunikační strategii NSGC. Mimo to je také zapojena do několika projektů, které úzce souvisí s dálkovým průzkumem Země a programem Copernicus. Jedním z nich je například Archiv družicových dat, který spravuje Laboratoř dálkového průzkumu CENIA. Jde o informační systém, který uživatelům zpřístupňuje družicová data. Další projekt, který byl úspěšně zakončen v roce 2020, se týkal využití dálkového průzkumu Země v resortu MŽP. Do projektu bylo zapojeno oddělení geoinformatiky CENIA a dále se na něm podílely GISAT a Univerzita Karlova.

Zmínila jsi komunikační strategii. Co všechno obnáší?

I nadále zůstává jednou z priorit NSGC osvěta a je zapotřebí informovat jak odbornou, tak laickou veřejnost o možnostech programu Copernicus. Došlo k aktualizaci a redesignu webové stránky Copernicus v ČR. Uživatelé zde nyní mohou najít aktuální informace o programu Copernicus, novinky, příležitosti, které program nabízí, příklady využití, kalendář akcí i informace o NSGC včetně zápisů ze schůzí. Mohou tak sledovat, co se v programu Copernicus odehrává jak na evropské, tak na národní úrovni. Současně byla aktualizována a revitalizována facebooková stránka Copernicus v ČR, kde se uživatelé dozvídají aktuality a zajímavosti (např. komentované družicové snímky). V druhé polovině roku 2020 bylo obnoveno pravidelné rozesílání newsletterů, které shrnují uplynulé akce a upozorňují na ty nadcházející jak v ČR, tak i v EU. K odběru newsletterů se uživatelé mohou přihlásit na webových stránkách <https://copernicus.gov.cz/>.

Nová komunikační strategie byla představena členům mezinárodní iniciativy Copernicus Relays jako příklad, jak se dá k této problematice přistoupit a jak lze efektivně rozšiřovat povědomí o programu Copernicus.

*Družicový snímek: Ledovec A74 po oddělení z Brunt Ice Shelf v Antarktidě, 6. 3. 2021
(European Union, Copernicus Sentinel-1 imagery)*

Jaké akce plánujete v roce 2021?

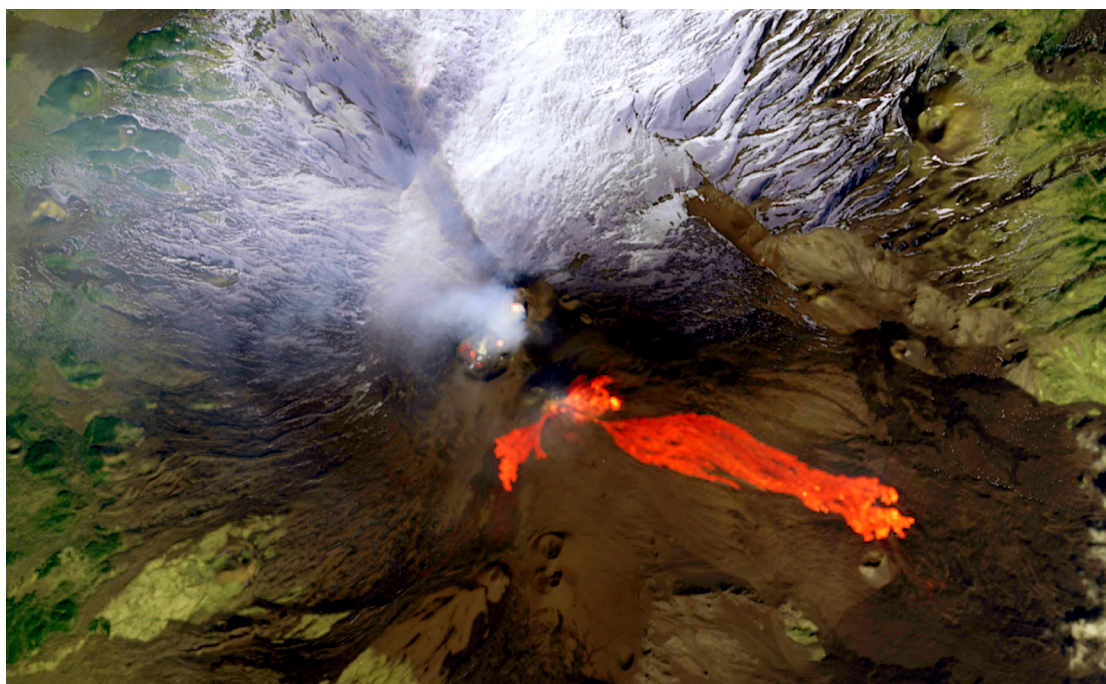
Momentálně (jaro 2021) probíhají online webináře o vybraných službách programu Copernicus. První webinář byl zaměřen na službu o monitorování území (CLMS) a zúčastnilo se ho zhruba 80 zájemců. Během webináře se účastníci dozvěděli o nové službě European Ground Motion Service, o produktech Land Cover and Land Use Mapping a o globální komponentě služby CLMS. Všechny prezentace a záznam webináře jsou dostupné na webových stránkách.

Další webinář byl věnován službě pro monitorování atmosféry a proběhl v květnu.

Jak jsem již říkala, v roce 2020 muselo být České uživatelské fórum kvůli pandemii covidu-19 odloženo. Tento rok doufáme, že konference bude moci proběhnout na podzim, a to prezenční formou.

*Družicový snímek: Ústí Dunaje po tání sněhu 27. 2. 2021
(European Union, Copernicus Sentinel-2 imagery)*

*Družicový snímek: Erupce Etny, 21. 2. 2021
(European Union, Copernicus Sentinel-2 imagery)*